

2022Z23583

Vragen van het lid **Leijten** (SP) aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over *de voorbereiding van de Tijdelijke wet op de inlichtingen en veiligheidsdiensten op basis van de eerste deelbesluiten van Woo-verzoeken bij de Ministeries van Defensie en Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties* (ingezonden 30 november 2022).

Vraag 1

Is het overzicht van gesprekken die toenmalig demissionair Minister van Defensie, Dhr. Kamp, voerde in het najaar van 2021 met verschillende Kamerfracties volledig?^{1, 2}

Vraag 2

Kunt u aangeven waarom met de fracties van GroenLinks, PvdA, D66, ChristenUnie, SGP en JA21 is gesproken en niet met andere fracties?

Vraag 3

Waarom worden de bespreekpunten met de fracties zwartgemaakt in de nota's die in het eerste deelbesluit zitten? Welke informatie mochten de geselecteerde Kamerleden wel krijgen en de samenleving niet? Hoe kan deze gedeelde informatie onder «persoonlijke beleidsopvatting» worden geschaard?

¹ Eerste deelbesluit van een Woo-verzoek, 22 augustus 2022, Ministerie van Defensie (hierna: Eerste deelbesluit MinDef) <https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/woo-besluiten/2022/08/22/1e-deelbesluit-wob-verzoek-tijdelijke-wet-onderzoek-aivd-en-mivd-naar-landen-met-offensief-cyberprogramma/Woo-deelbesluit+1+over+Tijdelijke+wet+onderzoeken+AIVD+en+MIVD+naar+landen+met+een+offensief+cyberprogramma.pdf>. Eerste deelbesluit van een Woo-verzoek, 26 augustus 2022, Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (hierna: Eerste deelbesluit BZK) <https://open.overheid.nl/repository/rnl-9cfcb626f00c68a9102089a12ebee283bf5ea3a9/1/pdf/deelbesluit-1-woo-wet-onderzoek-landen-met-offensief-cyberprogramma-documenten.pdf>.

² Eerste deelbesluit MinDef, documenten 2 (D66), 5 (GroenLinks), 8 (PvdA), 9 (CU), 11 (JA21 en SGP).

Eerste deelbesluit BZK, documenten 83 (D66), 84 (GroenLinks), 85 (PvdA), 86, (CU).

Vraag 4

Waarom is er in de documenten van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties meer informatie gedeeld dan in de documenten van het Ministerie van Defensie? Is er zicht op hoe dit verzoek op basis van de Wet open overheid wordt afgerond?

Vraag 5

Kunt u aangeven welke gesprekken er na het najaar 2021 nog zijn geweest met Kamerleden? Hebben bijvoorbeeld de gesprekken zoals gepland in maart 2022 plaatsgevonden?³

Vraag 6

Wat wordt bedoeld met agendapunt 21, onderdeel d, in de besluitenlijst van de ministerraad van 18 november 2022? Op welke wijze is het proces van de Tijdelijke wet aan de orde geweest in de Tweede of Eerste Kamer?⁴

Vraag 7

Kunt u verklaren waarom er informeel gesproken is met de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State bij de voorbereiding van de vormgeving van het wetsvoorstel?⁵

Vraag 8

Wat is er precies besproken in het gesprek met de heer Van Ettehoven? Kunt u het ongelakte verslag naar de Kamer sturen? Zo nee, waarom niet?

Vraag 9

Is het gebruikelijk om informeel vooroverleg met de Raad van State te voeren over een wet? Kunt u uw antwoord toelichten?

Vraag 10

Wie worden verstaan onder de «witte jassen» die zijn benoemd in de «strategie naar buiten brengen van Tijdelijke wet cyberorganisaties»?⁶

Vraag 11

Zijn de «steunzenders» dezelfde groep mensen als «witte jassen»? Wat is het verschil?

Vraag 12

Hoe worden «witte jassen» en «steunzenders» van informatie voorzien? Behoren zij volgens u de waarheid te spreken over nut en noodzaak van het wetsvoorstel? Kunt u uw antwoord toelichten?

Vraag 13

Weten «steunzenders» dat ze ingezet worden om een positief geluid te verspreiden als zij publiekelijk over de nieuwe wet worden gevraagd?⁷

Vraag 14

Is het mogelijk dat witte jassen en/of steunzenders een kritische houding ten aanzien van de Tijdelijke wet innemen of dat zij tegen de Tijdelijke wet zijn? Kunt u uw antwoord toelichten?

³ Eerste deelbesluit BZK, document 49.

⁴ Besluitenlijst ministerraad, 18 november 2022, Ministerie van Algemene Zaken, <https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/vergaderstukken/2022/11/18/geannoteerde-besluitenlijst-ministerraad-18-november-2022/besluitenlijst-ministerraad-20221118.pdf>.

⁵ Eerste deelbesluit BZK, document 51.

⁶ Eerste deelbesluit BZK, document 80.

⁷ Antwoorden op Kamervragen van Van Raak (SP) zoek.officielebekendmakingen.nl/ah-tk-20152016-1724.html.

Vraag 15

Vindt u het wenselijk dat organisaties als de AIVD en de MIVD de waarheid spreken als zij spreken over de praktijk, en nut en noodzaak van de Tijdelijke wet, ook als de Kamer deze wet nog niet kent?⁸

Vraag 16

Is het interview van de directeur-generaal AIVD bij BNR te kenschetsen als een optreden bij een «steunzender»? Kunt u uw antwoord toelichten?

Vraag 17

Klopt het dat de spoedprocedure bij aanvragen voor de Toetsingscommissie Inzet Bevoegdheden (TIB) in 3,6% van de gevallen is ingezet? Hoe beoordeelt u in dat licht de opmerkingen van de directeur-generaal van de AIVD dat spoedprocedures «eerder regel dan uitzondering» zijn? Kunt u uw antwoord toelichten?

Vraag 18

Klopt de uitspraak van de directeur-generaal van de AIVD dat de AIVD niet hele wijken of steden kan afluisteren? Is het technisch onmogelijk voor de AIVD om hele wijken of steden af te tappen, of het is juridisch (nu) onmogelijk? Kunt u uw antwoord toelichten?

Vraag 19

Klopt het dat de nieuwe wet een onderscheid maakt tussen complexe en niet complexe geautomatiseerde data-analyse? Hoe beoordeelt u in dit licht deze uitspraken van de directeur-generaal van de AIVD: «Maar u moet zich voorstellen een algoritme is een heel ingewikkeld model maar kan ook een hele simpele zoekslag zijn. [...] Deze wet probeert een onderscheid te maken tussen deze twee. Voor de meer complexe vormen moet je onder toezicht staan»? Kunt u uw antwoord toelichten?

Vraag 20

Klopt het dat er zo'n 3.000 mensen werkzaam zijn bij de inlichtingendiensten en bij de huidige toezichthouders 27 mensen? Hoe beoordeelt u in dit licht de uitspraken van de directeur-generaal van de AIVD dat «er over de schouder meegekeken wordt» met de diensten?

Vraag 21

Kunt u aangeven of er bij al het overleg over de Tijdelijke wet, en de analyses die gemaakt zijn, ook is gekeken of de interne processen van de AIVD en de MIVD bij de inzet van bijzondere bevoegdheden kunnen worden verbeterd ten einde de toets door de TIB niet te hoeven aantasten en toch procedures sneller te maken? Kunt u uw antwoord toelichten?

Vraag 22

Zijn er andere alternatieven te bedenken om procedures sneller te maken zonder het toezicht aan te tasten, die nu niet in de beleidsoverwegingen zijn betrokken?

Vraag 23

Uit de analyse van de Woo-stukken door Follow the Money ontstaat het beeld dat de Tijdelijke wet niet zozeer lijkt te zijn gericht op het winnen van snelheid maar op het aantasten van het toezicht vooraf. Wat is uw reactie op deze analyse?⁹

Vraag 24

Kunt u aangeven waarom analyses over de Europeesrechtelijke kant in alle nota's van de Woo-deelbesluiten zijn weggelakt? Op welke wijze is een juridische duiding van de Europeesrechtelijke kant een persoonlijke beleidsopvatting? Kunt u uw antwoord toelichten?

⁸ BNR, 25 oktober 2022, <https://www.bnr.nl/nieuws/politiek/10492269/nieuwe-vorm-van-toezicht-voor-aivd-in-de-maak>.

⁹ Follow the Money, 9 september 2022, <https://www.ftm.nl/artikelen/toezichthouder-inlichtingendienst-als-sta-in-de-weg>.

Vraag 25

Kunt u aangeven waarom gewisselde beleidsopties alsmede de woordvoeringslijn (waarin meerdere argumenten zullen staan) in de drie deelbesluiten als «persoonlijke beleidsopvattingen» worden gezien en daarmee worden weggelakt? Op basis van welke invulling van de Woo is deze uitleg juridisch houdbaar? Kunt u uw antwoord toelichten?¹⁰

Vraag 26

Bent u het eens met de voorzitter van de TIB, die in een radiointerview zegt dat de diensten de wet schrijven?¹¹ Kunt u aangeven waarom dit niet klopt?

Vraag 27

Wie zat er in de stuurgroep die aan de Tijdelijke wet heeft gewerkt sinds het uitkomen van de evaluatie van de Wiv 2017? Waarom is er voor gekozen daarin niet de toezichhouders op te nemen? Kunt u uw antwoord toelichten?

¹⁰ Begeleidende brief bij Woo-besluit BZK. <https://open.overheid.nl/repository/ronl-6ff85afd2e1c4bad3d4bbb321f721aa2d7767c36/1/pdf/deelbesluit-1-woo-wet-onderzoek-landen-met-offensief-cyberprogramma-besluit.pdf>.

¹¹ NPO Radio 1, Argos, 19 november 2022 <https://www.vpro.nl/argos/media/luister/argos-radio/onderwerpen/2022/tib-voorzitter-moussault-nieuwe-inlichtingenwet-is-een-gemiste-kans.html>.